

PŘEHLED VÝZKUMŮ

57-2

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis

Peer-reviewed journal

Ročník 57
Volume 57

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Barbora Tesařová

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Medailon z hrobu 914/803 z kostela sv. Kříže v Javorníku (obr. 22, str. 191).
Medallion from grave Nr. 914/803 in the St. Cross Church in Javorník (Fig. 22,
Pg. Nr. 191).

Adresa redakce
Address

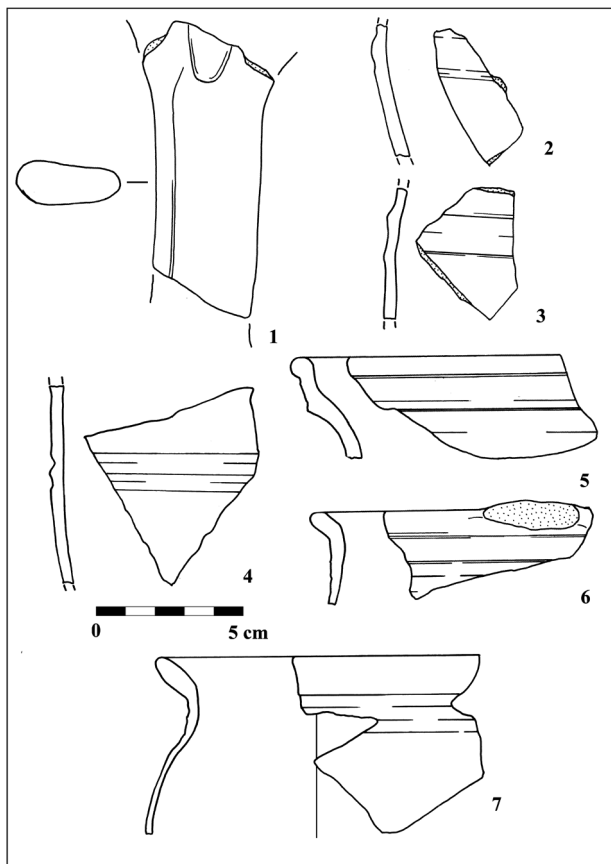
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2016
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2016 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obr. 36. Neslovice (okr. Brno-venkov). Výběr keramiky.
Fig. 36. Neslovice (okr. Brno-venkov). Selection of ceramics.

Obr. 37. Neslovice (okr. Brno-venkov). Fragment kachle.
Fig. 37. Neslovice (Brno-venkov District). Fragment of stove tile.

stratigrafie; poslední objekt spadá až do 18. století. Většinu získaného materiálu tvořila keramika (obr. 36), dále se objevila mazanice, zvířecí kosti, zlomky želez a skel. Mezi ojedinělé nálezy ve vesnickém prostředí patří nález kachle (obr. 37; Hájek a kolektiv 2015, 126).

Zdeněk Hájek, Alžběta Čerevková

Literatura

Hájek, Z. (ed.) a kol. 2015: *Tetčice. Archeologické doklady lidských aktiv na katastru obce a blízkého okolí.* Tetčice: Tetčice.

Resumé

Neslovice (Brno-venkov), Hlavní Street, Za Bránou Street. Middle Ages, Modern period. Settlement. Rescue excavation.

OCHOZ U BRNA (OKR. BRNO-VENKOV)

„Pod Hádkiem“ (ppč. 2155). Raný středověk, novověk. Sídliště. Vápenice. Záchraný výzkum.

Na jaře roku 2015 proběhla v trati „Pod Hádkiem“ na parcele č. 2154 demolice chaty, která byla spojena s hloubením terénního zářezu do přilehlého svahu. V těchto místech (WGS-84: 49°15'10.744"N, 16°45'48.324"E) byly identifikovány situace, které souvisely s historickou výrobou páleného vápna, odehrávající se tu v 19. – 20. století (Hromek a kol. 1987). Po začátní profilů byl rozlišen jeden větší objekt typu zemní jámy sloužící patrně k výrobě dřevěného uhlí a vápna. Ve zbývajícím ploše se podařilo postupně odkrýt pozůstatky neobvyklé trojkomorové vápenické pece s jedním tahovým kanálem a pravoúhlý jámový milíř obdélného tvaru na výrobu vápna a dřevěného uhlí s pozůstatky doplňkové kamenné konstrukce a komínovitých odtahů. Stratigraficky náležely všechny situace do rozmezí 19. a 20. století. Za nejstarší bylo možné označit trojkomorovou vápenku a za mladší větší jámový milíř, který ji později porušil. Vápenka i oba milíře využily terénního erozního zářezu nebo bývalé zasypané vozové cesty.

V závěru výzkumu byla věnována pozornost také podloží, nad kterým byla zjištěna kulturní vrstva, která byla výrazně starší nežli výše zmíněné výrobní zařízení.

Z cca 10 – 20 cm mocné vrstvy byly získány zlomky keramických nádob a mazanice, které bylo možné spojit rámcově s 9. – 10. stoletím (hřebenové vlnice, obvodové rýhy). Jediný drobný zlomek obsahoval velký podíl tuhy, což by mohlo svědčit pro mladší dataci, lze však soudit na technické zaměření keramiky, neboť v kontextu zlomku se nacházel mělce zahloubený objekt s obsahem malého množství železářských strusek. Při preparaci kulturní vrstvy se podařilo zachytit dva palisádové žlaby a větší zahloubený (snad pravoúhlý) objekt s velkým množstvím drobných kúlových jamek v okolí (obr. 38). Současně bylo v jeho návaznosti zkoumáno zahloubení s koncentrací dřevěných uhlíků s ojedinělými struskami a větším množstvím mazanice.

I když je výsledná interpretace středověké nálezové situace komplikovaná, lze soudit na existenci staroslovanské osady/dvorce, v jejímž areálu mohla probíhat také činnost spojená s hutněním železa. Přestože vlastní hutnické zařízení nebylo zachyceno, lze jej někde v blízkosti místa výzkumu patrně předpokládat. Větší objekt lze interpretovat pracovním jako pozůstatek polozemnice, návaznou prohlubeň pak nejspíše jako předpecí vlastního hutnického zařízení.

Petr Kos

Literatura

Hromek a kol. 1987: *Ochoz u Brna: 750 let*. Ochoz u Brna: Místní národní výbor.

Resumé

Ochoz u Brna (Bez. Brno-venkov), „Pod Hádkem“ (Landparz. Nr. 2155). Frühmittelalter, Neuzeit. Siedlung. Kalkofen, Kalk-Haufen. Rettungsgrabung.

Obr. 38. Ochoz u Brna, „Pod Hádkem“. Pozůstatky dřevěných konstrukcí z raného středověku.

Abb. 38. Ochoz u Brna, „Pod Hádkem“. Die Überreste der hölzernen Strukturen des frühen Mittelalters.

OLOMOUČ (K. Ú. OLOMOUČ-MĚSTO, OKR. OLOMOUČ)

Denisova č. o. 37, 39, 41, 43 a 45, parc. č. 455 – 459.

**Středo a mladohradištní období, vrcholný středověk, novověk. Město, sídliště, pohřebiště. Záchran-
ný výzkum. Budoucí uložení nálezů: depozitář Ná-
rodního památkového ústavu, územního odborného
pracoviště v Olomouci.**

Záchranný archeologický výzkum na ploše cca 950 m², předcházející výstavbě nové budovy Muzea umění Olomouc, byl zahájen 1. dubna 2015 a bude ukončen 29. července 2016. Výzkum probíhá na ploše, která je vymezena souřadnicemi: X=546799,98; Y=1121240,57; X=546786,20; Y=1121237,89; X=546782,64; Y=1121254,79; X=546785,74; Y=1121255,34; X=546788,45; Y=1121246,48; X=546798,46; Y=1121248,42 (obr. 39).

V roce 1969 proběhla rozsáhlá demolice pěti měšťanských domů v ulici Denisova č. o. 37, 39, 41, 43 a 45, přičemž stavební záměr, který byl několikrát změněn, nebyl naplněn. V letech 1979 – 1983 byl v tomto prostoru Pavlem Michnou realizován rozsáhlý záchranný archeologický výzkum, ale plánovaná zástavba proluky novou budovou ředitelství v. d. Fotografa se opět neuskutečnila. V roce 1991 provedl Pavel Michna (1991a; 1991b) archeologický výzkum po demolici dvorního traktu Denisovy č. o. 47 (Divadlo hudby). Z proluky o ploše 1772 m², která je majetkem Muzea umění Olomouc, tak zůstalo k prozkoumání více než 950 m².

Od roku 2007 zahájilo Muzeum umění Olomouc řadu kroků vedoucích k založení Středoevropského fóra, které by tak v jednom areálu sdružilo téměř všechny umělecké žánry a jehož budova by měla být postavena v uvedené proluce. Vznikly by zde prostory pro výstavní a expoziční sály, velkou knihovnu s archivem a místnosti pro aktivní práci s návštěvníky. Tento zajímavý a ambiciózní projekt provází řada komplikací, přesto byla uspořádána architektonická soutěž na novou budovu. Roku 2014 proběhlo výběrové řízení na provedení záchranného archeologického výzkumu před plánovanou stavbou, ve kterém zvítězil projekt Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci. Proto zde byl započat záchranný archeologický výzkum, jehož zadání vycházelo právě z vítězné studie Michala Sborwitze a Jana Šepky z roku 2009, nikoliv z prováděcího projektu stavby, protože tento dosud nebyl vypracován. Vzhledem k těmto okolnostem a skutečnosti, že na výzkum nebude bezprostředně navazovat stavba, musíme pracovat s četnými omezeními. Protože okolní zástavba není staticky zabezpečena, nelze vést výkop až na hranici budoucí stavby. Dále nesmí být odvážen výkopek z výzkumu, ale musí se deponovat v prostoru